

До таких діянь можуть бути віднесені, зокрема, відпадиння від Православної Церкви до інослав'я, іновір'я, секти чи розколу, вступ ченця до браку, самочинне залишення монастиря, здійснення священнодійства в стані заборони в священнослужінні та ін.

Злочинами суто кримінальними можна визнати, наприклад, шпигунство (ст. 114 КК України), порушення права на отримання освіти (ст. 183 КК України), порушення права на безоплатну медичну допомогу (ст. 184 КК України), порушення законодавства про бюджетну систему (ст. 210 КК України), незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами (ст. 263 КК України) та інші.

У свою чергу, злочинами «змішаного характеру», за які передбачається як кримінальна, так і церковно-правова відповідальність, можна визнати наступні: вбивство (ст. ст. 115-119 КК України), зґвалтування (ст. 152 КК України), крадіжка, грабїж, розбїй (ст. ст. 185, 186, 187 КК України) тощо.

Вищевикладене дає змогу зробити наступні висновки: 1) гріх є недугом душі, що не обов'язково має знаходити своє вираження у зовнішніх діях; 2) поняття гріха в Православ'ї є значно ширшим ніж уявлення кримінального права про злочин; 3) в залежності від співвідношення злочинів і церковних правопорушень можна виділити три групи злочинів: а) суто церковні; б) суто кримінальні; в) злочини «змішаного характеру».

Література

1. Байлов А.В., Черевко К.О. Відмежування незаконного проведення абортів від суміжних складів злочинів / А.В. Байлов, К.О. Черевко // 10 років чинності Кримінального кодексу України: проблеми застосування, удосконалення та подальшої гармонізації із законодавством європейських країн: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. 13-14 жовтня 2011 р. – Х.: Право, 2011. – С. 412-415.

2. Глушков В.А. Ответственность за преступления в области здравоохранения. К. – Вища школа, 1987. – 200 с.

3. Орлеан А.М. Людина як предмет злочину / А.М. Орлеан // Право і безпека. – 2004. -№ 3/1. – С. 125-128.

УДК 343.45(043.2)

Рощина І.О.,

к.ю.н., доцент,

Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПОНЯТТЯ ТА СПІВВІДНОШЕННЯ ТЕРМІНІВ «КОРУПЦІЯ» І «ХАБАРНИЦТВО»

Сьогодні в юридичній літературі, коли йде мова про корупцію або хабарництво, найчастіше ці терміни вживаються як взаємозамінюючи. Тому ці терміни будуть нами розглянути послідовно й детально, а також буде уточнене їх співвідношення. Вважаємо, що дослідження цього питання доцільно розпочати з терміна "корупція".

У сучасній українській енциклопедії вказано, що корупція (від лат. *Corruptio* – підкуп), пряме використання посадовою особою свого службового становища з метою особистого збагачення [1].

Тут слід також зазначити, що станом на теперішній час кримінально-правова та кримінологічна науки, а також вітчизняні та міжнародні правові акти містять величезну кількість поглядів щодо розуміння суті корупції. Подекуди такі погляди не просто кардинально різняться, а й виключають один одного.

Так, Закон України "Про засади запобігання й протидії корупції", набравши чинності з 1 липня 2011 року, визначає корупцію як використання особою, зазначеною в частині першій статті 4 цього Закону, наданих їй службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або, відповідно, обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у частині першій статті 4 цього Закону, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей [2].

С.В. Невмержницький визначає корупцію як соціально небезпечне явище, змістом якого є система негативних поглядів, настанов і діянь службових осіб інститутів влади та управління, державних і недержавних підприємств, організацій й установ, політичних партій та громадських організацій, спрямованих на задоволення особистих, групових або корпоративних інтересів шляхом використання свого службового становища, всупереч інтересам суспільства та держави [3, с. 44].

Це дуже широкі за своїм змістом терміни. Багато авторів значно звужують термін "корупція". Аналітики Transparency International – міжнародної неурядової організації, що спеціалізується на проблемі боротьби з корупцією, визначають корупцію як використання суспільного положення для одержання особистої вигоди [4].

На нашу думку, найбільш вдалим, є визначення корупції запропоноване аналітиками Transparency International. Однак це поняття корупції також має потребу в уточненні. Виходячи з наведених основних понять терміна "корупція", ми доходимо висновку, що під корупцією слід розуміти використання особою свого службового становища для одержання особистої вигоди або вигоди для третіх осіб. Дане визначення, на нашу думку, найбільш повно розкриває природу корупції, оскільки не зводиться виключно до протиправних діянь осіб, уповноважених на виконання державних функцій або прив'язаних до них осіб, з метою особистого збагачення чи збагачення третіх осіб, а й розкриває іншу небезпечну сторону корупції – надання матеріальних чи нематеріальних цінностей таким особам.

Термін "хабарництво" у кримінальному законодавстві України відсутній. Під ним часто розуміють лише одержання хабара. Так, стаття 368 КК України констатує, що одержання службовою особою в будь-якому вигляді хабара за виконання чи невиконання в інтересах того, хто дає хабара, чи в інтересах третьої особи будь-якої дії з використанням наданої їй влади чи службового становища карається.

В сучасній українській енциклопедії вказано, що хабарництво це одержання посадовою особою будь-яким шляхом й у будь-якій формі матеріальних цінностей або надання йому матеріальних благ за здійснення (або нездійснення) в інтересах хабародавця дій, що входять у компетенцію даної посадової особи, а також за загальне заступництво або потурання по службі [5, с. 17].

Українська радянська енциклопедія формулює хабарництво як одержання службовою особою особисто або через посередника грошів або будь якого іншого майна чи майнових вигід за виконання (невиконання) на користь особи, що дала це майно, якоїсь дії, пов'язаної з використанням службовою особою свого становища [6, с. 409].

Проаналізувавши вищевикладені поняття терміна "хабарництва" не важко зробити висновок, що всі вони мають той самий зміст. По чіткості формулювання найбільш вдалим, на нашу думку, є визначення хабарництва викладене у Кримінальному кодексі України.

Проте хабарництво – це родове поняття, яке з урахуванням чинного Кримінального кодексу України охоплює одержання хабара (ст. 368 КК України), пропозицію або давання хабара (ст. 369 КК України), провокацію хабара або комерційного підкупу (ст. 370 КК України).

Література

1. Современная украинская энциклопедия.- Х.: Клуб семейного досуга, 2006.- Т. 7.- 414 с.
2. Відомості Верховної Ради України.- 2011.- № 40.- ст. 404.
3. Невмержицький Є.В. Корупція в Україні: причини, наслідки, механізми протидії: Монографія. – К.: КНТ, 2008.- 368 с.
4. О последнем рейтинге Transparency International // <http://profi-forex.org/news/entry1008096625.html>
5. Современная украинская энциклопедия.-Х.: Клуб семейного досуга, 2006.- Т. 3.- 414 с.
6. Українська радянська енциклопедія.- К.: Академія наук Української радянської соціалістичної республіки, 1964.- Т. 15.- 591 с.

УДК 343.26 (043.2)

Рудник В.І.,

к.ю.н., доцент,

Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ДОТРИМАННЯ ПРАВ ЗАСУДЖЕНИХ ДО ПОКАРАННЯ У ВИДІ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ

Україна досягла певного рівня демократизації суспільства, задекларувала верховенство права та поваги до основних прав людини. Європейський вибір впливає на подальший розвиток прав і свобод людини в суспільстві. Однак практика свідчить, що Україна ще має значні проблеми у сфері дотримання основних прав і свобод людини. Однією з таких проблем є дотримання прав